

Introducere

Metodologia de evaluare externă, standardele de referință și lista indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, denumită în continuare **Metodologia**, concretizează, în practica evaluării externe de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – ARACIS, prevederile **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației**, astfel cum a fost aprobată cu modificări prin **Legea nr. 87/2006, cu modificările și completările ulterioare, și ale** Legii Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Pe această bază, **Metodologia** dezvoltă principiile și abordările asigurării calității academice, în conformitate cu prevederile legale, pentru a le consolida caracterul aplicativ și pentru a servi mai bine comunitatea academică și beneficiarii activităților derulate în universități. Pentru aceasta, **Metodologia** stabilește că ARACIS cooperează strâns cu toți partenerii și beneficiarii interesați, respectiv universități, Ministerul Educației Naționale, reprezentanți ai federațiilor studențești recunoscute la nivel național, reprezentanți ai sindicatelor din învățământ, ai asociațiilor profesionale și ai angajatorilor etc. **Metodologia** asigură transparența informațiilor și deciziilor astfel încât publicul să poată urmări modul de dezvoltare a sistemului de asigurare a calității în învățământul superior din România, ca parte a Spațiului European al Învățământului Superior (SEÎS). **Metodologia** utilizează terminologia și conceptele stabilite prin reglementările legale în vigoare, precum și, după caz, prin documentele proprii, însoțite de precizări explicative.

Metodologia furnizează cadrul conceptual și descrie principalele activități și strategii prevăzute în procesele de autorizare/acreditare, respectiv de asigurare și evaluare externă a calității. *Aspectele operaționale și instrumentale sunt detaliate în ghidul de evaluare specific, denumit în continuare Ghidul ARACIS sau Ghidul, elaborat de către ARACIS în consultare cu universitățile și cu ceilalți parteneri și beneficiari interesați. Ghidul se aprobă de Consiliul ARACIS în termen de 45 de zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a prezentei Metodologii.* Structura Ghidului, este prezentată în Anexă. În funcție de evoluția cerințelor privind asigurarea calității în învățământul superior, Consiliul ARACIS poate aproba modificarea și completarea ghidului cu părți noi. ARACIS este un organism abilitat prin lege să emită și să propună Ministerului Educației Naționale avize și recomandări bazate pe evaluările proprii care materializează expertiza în domeniu, astfel încât *Ghidul ARACIS și anexele sale*, aprobate de Consiliul ARACIS, sunt recunoscute în România ca norme și reglementări specifice de referință în domeniul asigurării calității în învățământul superior. **Metodologia** și *Ghidul ARACIS* asigură concordanța cu Standardele și Liniile Directoare Europene privind Asigurarea Calității în Învățământul Superior, denumite în continuare „SLDE” sau „ESG”, aprobate în 2015 la Conferința de la Erevan de miniștrii responsabili cu învățământul superior din Spațiul European al Învățământului Superior, în care sunt definite explicit activitățile, politicile și procesele de asigurare a calității.

ARACIS poate efectua, în baza prezentei **Metodologii**, evaluări externe ale calității pe bază de contract cu beneficiari din SEÎS sau din țări din afara SEÎS, în cadrul unor acțiuni de cooperare sau parteneriate internaționale. Pentru evaluarea calității educației ale furnizorilor de educație care operează pe teritoriul altor state, **Metodologia** și *Ghidul ARACIS* vor putea fi adaptate unor condiții specifice locale, cu aprobarea Consiliului, pentru respectarea prevederilor legale naționale din aceste state, cu menținerea ca referință a standardelor stabilite de ESG 2015 pentru SEÎS.

Metodologia reglementează activitățile specifice pentru:

- (1) Autorizarea de funcționare provizorie/acreditarea instituțiilor de învățământ superior și a programelor de studii
- (2) Evaluarea periodică instituțională, de domeniu și de program de studii
- (3) Evaluarea periodică a unor programe de studii acreditate, la solicitarea universităților, care să cuprindă și alte criterii specifice, pentru obținerea unor certificări recunoscute la nivel european sau internațional, utile absolvenților programelor de studii pentru încadrarea pe piața muncii, pentru acordarea cărora ARACIS a fost abilitat pe baza unor evaluări internaționale externe
- (4) Alte evaluări ale calității educației în instituții de învățământ superior din România, conform **reglementărilor în vigoare**.

Totodată, ARACIS contribuie la asigurarea calității educației prin realizarea de analize tematice, concretizate prin publicarea în mod regulat a unor rapoarte care descriu și analizează rezultatele generale ale activităților de asigurare externă a calității.

Partea I: Principiile asigurării calității în învățământul superior și contextul internațional în care se desfășoară activitatea de evaluare externă a calității educației în învățământul superior

Preambul

România, ca semnatară în 1999 a Declarației de la Bologna, este parte a Spațiului European al Învățământului Superior, proces amplu de reorganizare a învățământului superior din țările semnatare ale Convenției culturale Europene, în care asigurarea calității educației este unul dintre obiectivele principale.

În conformitate cu prevederile legale, asigurarea calității educației constituie o obligație care se aplică tuturor instituțiilor de învățământ superior din România. Instituțiile de învățământ superior acreditate fac parte din sistemul național de învățământ superior, calitate care le conferă dreptul de a elibera diplome de studii sub autoritatea și purtând antetul și semnele de certificare, cum sunt ștampila și timbrul sec, ale Ministerului Educației Naționale.

Evaluarea externă a calității educației efectuată de ARACIS este construită pe principii de egalitate și competență, urmărind criteriile, standardele și indicatorii de performanță de apreciere a calității. ARACIS își constituie un registru de experți, care sunt formați pentru aplicarea metodologiei aprobate și care participă la activitățile de evaluare. Experții sunt cadre didactice universitare, studenți, reprezentanți ai mediului economic și experți internaționali cu activitatea reunoscută în învățământul superior și/sau asigurarea calității educației. Principiul asigurării interne a calității este considerat prioritar, materializat prin obligativitatea constituirii în cadrul fiecărei universități a structurilor interne prevăzute de lege, care contribuie și la instituirea unei culturi a calității în instituțiile de învățământ superior, precum și prin măsurile stabilite pentru

asigurarea internă a calității activităților agenției.

Ca urmare a recunoașterii profesionalismului cu care și-a îndeplinit încă de la înființarea sa misiunea conferită prin lege, urmărind consecvent respectarea Standardelor și Liniilor Directoare Europene privind Asigurarea Calității în Învățământul Superior ESG 2005, în urma evaluării externe coordonată de Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ENQA), ARACIS a devenit în octombrie 2009 agenție membră cu drepturi depline („full member”) în această asociație. Înregistrarea în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR), care constituie o obligație legală, conform prevederilor OUG nr. 75/2005, aprobată prin Legea 87/2006 privind asigurarea calității în educație, a fost realizată în septembrie 2009, în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu cerința ESG, ARACIS a solicitat în termenul legal de cinci ani o nouă evaluare externă de către o comisie internațională coordonată de ENQA, pe baza unui Raport de autoevaluare în care au fost prezentate realizările agenției și conformitatea cu cerințele ESG. Rezultatele evaluării externe au fost analizate de către ENQA iar în octombrie 2013 ARACIS a fost reconfirmată ca agenție membră cu drepturi depline („full member”) în ENQA pentru o perioadă de cinci ani de la data acestei decizii.

Evaluarea externă, realizată în coordonarea ENQA, a fost analizată de structura din EQAR responsabilă de înregistrarea agențiilor de asigurare a calității („Membership Committee”) care a aprobat în mai 2014 continuarea înregistrării ARACIS în EQAR pentru o perioadă de cinci ani de la data depunerii Raportului de autoevaluare a agenției.

În concordanță cu principiile enunțate în comunicatele Conferințelor miniștrilor educației din statele semnatare ale Declarației de la Bologna și în strânsă legătură cu prevederile Cadrului European al Calificărilor asumat de către Comisia Europeană în 2008, în corelare cu cele ale Cadrului Calificărilor în Spațiul European al Învățământului Superior, adoptate încă din 2005 de statele semnatare ale Declarației de la Bologna și ale Recomandării CM 2007(6) a Consiliului Europei, prezenta **Metodologie** consideră ca elemente fundamentale patru obiective majore ale învățământului superior: pregătirea pentru piața muncii, pregătirea ca cetățeni activi într-o societate democratică, dezvoltarea personală, dezvoltarea cunoașterii prin cercetare științifică.

1.1 Transformări în învățământul superior

În conformitate cu Recomandarea Rec (2007)6 a Comitetului Miniștrilor din cadrul Consiliului Europei în ceea ce privește responsabilitatea publică pentru învățământ superior și cercetare, (http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/News/pub_res_EN.pdf) învățământul superior, prin programele sale de studii, își propune să îndeplinească scopuri multiple, incluzând pregătirea studenților pentru cetățenie activă, pentru viitoarele lor cariere (spre exemplu, contribuind la inserția lor pe piața muncii), sprijinirea dezvoltării lor personale, crearea unei baze largi de cunoștințe avansate și stimularea cercetării și inovării.

Metodologia ține seama de următoarele aspecte, rezultate din transformările deja produse sau în curs de configurare:

Diversitatea instituțiilor de învățământ superior, rezultată din:

- schimbările în profilul instituțional al universităților prin diversificarea programelor de studii;
- coexistența universităților pluridisciplinare cu cele centrate pe un câmp disciplinar specific;

Multiplicarea ofertei de programe de studii în forme de învățământ care reduc la minimum deplasarea studenților prin:

- organizarea de filiale în teritoriu;
- programe de învățământ la distanță, cu frecvență redusă sau în alte forme de învățământ aprobate prin lege;

Creșterea complexității și a dimensiunii instituțiilor de învățământ superior, ca număr de studenți, domenii de studii universitare, programe de studii și forme de învățământ care conduce la:

- transformarea universităților în instituții care oferă învățământ superior de masă;
- accentuarea cerințelor privind performanțele în cercetare, în contextul în care misiunea centrală a universităților rămâne actul pedagogic de predare, învățare și evaluare a cunoștințelor studenților; existența unor disparități accentuate între atractivitatea de moment și importanța socială sau economică a diferitelor programe de studii;
- necesitatea asigurării unei omogenități a managementului instituțional la niveluri acceptabile pentru comunitatea universitară, care să producă efecte favorabile asupra asigurării interne a calității;
- necesitatea diversificării și creșterii resurselor de finanțare, din fonduri publice și din alte fonduri, pentru a asigura dezvoltarea instituțională;
- internaționalizarea învățământului superior prin oferta educațională în limbi străine și atragerea studenților străini pentru studii universitare în România și participarea la programele educaționale și de cercetare internaționale;

Dificultatea recrutării și angajării tinerilor cercetători, cadre didactice și personal administrativ, cauzată de un complex de factori, inclusiv oferte salariale limitate și perspective de carieră necompetitive;

Promovarea bunelor practici din universitățile cu prestigiu recunoscut, românești sau din străinătate, pentru creșterea performanțelor academice;

Dificultatea precizării cerințelor „pieței muncii” pentru a corela rezultatele învățării cu așteptările unei categorii din ce în ce mai largi de angajatori;

Participarea instituțiilor de învățământ superior din România în cadrul SEÎS și confruntarea cu globalizarea, care sporește presiunea forțelor competitive pe o „piață” tot mai extinsă a învățământului superior.

Asigurarea calității educației are rolul să răspundă acestor provocări și să contribuie la formarea forței de muncă înalt calificate care să contribuie la dezvoltarea economică și socială a României.

1.2 Principii fundamentale în abordarea calității educației

Evaluarea calității educației este obligatorie pentru toate instituțiile de învățământ superior și cuprinde *evaluarea internă*, efectuată de instituție, și *evaluarea externă*, efectuată în scopul acreditării sau periodic, în conformitate cu prevederile legale.

Dimensiunea internă a calității academice se definește în baza legislației în vigoare și în funcție de specificul fiecărei instituții de învățământ superior, de tradiția și patrimoniul cultural al învățământului superior din țara noastră. Asigurarea internă a calității academice este integral în responsabilitatea fiecărei instituții de învățământ superior sau a fiecărui furnizor de programe de educație. Asigurarea internă a calității este un proces adaptat la specificul instituțional existent și se instituie ca un mecanism prin care rezultatele sau performanțele academice sunt mereu îmbunătățite.

Pentru asigurarea *dimensiunii externe* a calității academice, instituțiile de învățământ superior au dreptul de a solicita evaluarea externă fie de la ARACIS, fie de la o altă agenție, națională sau internațională, înscrisă în registrul european al agențiilor de asigurare a calității în învățământul superior - EQAR. Evaluarea externă este un proces complex, care se referă, conform legii, la aspecte privind capacitatea instituțională, eficacitatea educațională și sistemul intern de asigurare a calității.

Rezultatele tuturor evaluărilor externe se finalizează prin rapoarte, care sunt documente publice. Concluziile evaluării, după finalizarea procedurilor de rezolvare a contestațiilor sau reclamațiilor, cuprind calificative și avize, care sunt publice și totodată comunicate Ministerului Educației Naționale.

1.3. Standardele europene pentru asigurarea calității în învățământul superior aplicate în SEIS și în România

În conformitate cu documentul adoptat în 2015 la Conferința de la Erevan de către miniștrii responsabili cu învățământul superior din țările semnatare ale Convenției culturale Europene a Consiliului Europei, care sunt partnere în Spațiul European al Învățământului Superior (SEIS), *Standardele și liniile directoare pentru asigurarea calității (ESG) se aplică întregului învățământ superior din SEIS, indiferent de modul sau locul în care acesta este oferit.*

ESG se concentrează pe asigurarea calității în ceea ce privește învățarea și predarea în învățământul superior, incluzând mediul de învățare și legăturile relevante cu cercetarea și inovarea. Pe lângă acest lucru, instituțiile au politici și procese pentru asigurarea și îmbunătățirea propriilor lor activități, cum ar fi cercetarea științifică sau conducerea instituției.

Standardele pentru asigurarea calității sunt împărțite în trei părți: Partea 1: Asigurarea internă a calității; Partea 2: Asigurarea externă a calității; Partea 3: Asigurarea calității agențiilor. Cele trei părți sunt intrinsec legate între ele și, împreună, constituie bazele unui cadru european de asigurare a calității. Aceste standarde sunt publicate în limba română pe pagina de web a ARACIS.

Prezenta **Metodologie** cuprinde referiri la toate cele trei părți ale ESG 2015, respectiv prevederi aferente domeniilor de asigurare a calității, prevăzute de legislația din România, și criterii, standardele și indicatorii de performanță care fac obiectul activităților de asigurare internă și externă a calității educației.

Fiecărui standard ESG îi sunt asociate linii directoare ale căror prevederi sunt cuprinse, de asemenea, în **Metodologie** și în *Ghidul* ARACIS, corelate cu prevederile legislației în vigoare în România..

1.4. Relații între ARACIS și alte instituții

Asigurarea calității în învățământul superior se bazează pe autonomia universităților în formularea și punerea în practică a propriilor opțiuni privind nivelul și managementul calității. ARACIS și instituțiile de învățământ superior, împreună cu celelalte autorități responsabile pentru organizarea și desfășurarea procesului educațional, cooperează activ pentru:

- îmbunătățirea continuă a calității, prin:
  - evaluarea, revizuirea și perfecționarea criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță ai calității, concomitent cu corelarea acestora cu cerințele nivelului calificării prevăzute de Cadrul Național al Calificărilor;
  - acțiuni pentru ridicarea permanentă a nivelului standardelor de referință și indicatorilor de performanță corespunzători, în fiecare instituție, conform misiunii acesteia;
- asumarea cât mai deplină a capacității de răspundere publică, prin:
  - realizarea unor niveluri de calitate care corespund așteptărilor beneficiarilor, în primul rând ale studenților și ale angajatorilor;
  - afirmarea învățământului superior ca bun public;
  - comunicarea consistentă, clară și coerentă cu publicul beneficiar;
  - informarea corectă a publicului cu privire la rezultatele reale obținute și la intențiile de îmbunătățire a calității.
- promovarea modalităților de încurajare a autoevaluării și, acolo unde este cazul, planificarea strategiilor de schimbare și îmbunătățire a calității, prin:
  - identificarea onestă și riguroasă a realizărilor și neajunsurilor;
  - promovarea realizărilor și corectarea rapidă a neajunsurilor;
  - considerarea rezultatelor efective ca repere ale evaluării.

1.5. Asigurarea calității și acreditarea

Obiectivul central al activităților ARACIS constă în asigurarea și îmbunătățirea calității. Conform prevederilor **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației**, astfel cum a fost aprobată cu modificări prin **Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare**, acreditarea este un proces de asigurare și îmbunătățire a calității academice, desfășurat în două etape. Astfel, organizația furnizoare de educație este inițial autorizată să funcționeze provizoriu ca instituție de învățământ superior, dobândind dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza admiterea la studii pentru anumite programe de studii, care se autorizează, de asemenea, provizoriu prin proceduri și criterii specifice. În a doua etapă, organizația este acreditată și devine recunoscută prin lege ca instituție parte a sistemului național de învățământ superior, care îi conferă dreptul să organizeze, după caz, examene de absolvire, licență, masterat și doctorat și să emită diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute național. **Standardele, standardele de referință și indicatorii de performanță sunt comuni atât pentru asigurarea calității în instituțiile deja acreditate cât și pentru acreditarea instituțiilor nou înființate**, dar nivelul lor de realizare diferă. În vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării se ia ca bază **nivelul minim** de realizare a indicatorilor de performanță. În evaluarea modului în care instituțiile de învățământ superior se diferențiază prin nivelul la care calitatea este asigurată, standardele de referință pot atinge niveluri optime instituționale, situate peste nivelul minim. **Prin evaluarea externă în vederea acreditării, ARACIS urmărește:**

- să asigure comunitățile universitare, beneficiarii și publicul în general că instituția acreditată demonstrează că satisface standardele minime de calitate ale unei instituții de învățământ superior;
- să promoveze angajarea instituției în direcția creșterii continue a calității academice afirmată prin rezultate în

învățare și cercetare;

- să consacre instituțional standardele pentru un management și o cultură a calității și să demonstreze prin probe și documente relevante starea acestora;
- să susțină și să încurajeze instituția să se autoevalueze și să coopereze în evaluarea ei externă pentru asigurarea și creșterea calității;
- să coopereze cu instituțiile de învățământ superior în realizarea, monitorizarea și compararea calității academice precum și cu Autoritatea Națională pentru Calificările din Învățământul Superior;
- să nu accepte inițierea sau funcționarea în continuare a programelor de studii ale furnizorilor de educație care nu îndeplinesc standardele de calitate academică la nivelul minim al indicatorilor de performanță.

1.6. Domeniile asigurării calității

În asigurarea calității educației sunt avute în vedere trei **domenii** fundamentale de organizare și funcționare a unei organizații care dorește să devină sau este deja instituție de învățământ superior. Criteriile, standardele, standardele de referință, și indicatorii de performanță în înțelesurile definite la art.9. din al **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației**, astfel cum a fost aprobată cu modificări prin **Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare**, sunt astfel formulate în **Metodologie** încât accentul să nu fie pus numai pe conformarea unei organizații la un set predeterminat de condiții cantitative și calitative, ci și pe angajarea deliberată, voluntară și pro-activă a instituției pentru realizarea anumitor performanțe demonstrabile prin rezultate efective. Rolul evaluării externe este de a lua act și a evalua capacitatea managerială și educațională a furnizorului de educație, pentru ca, pe această bază, să poată ajunge în situația de a constata și apoi de a propune, documentat și public, măsurile prevăzute de lege privind funcționarea structurii evaluate.

Domeniile de asigurare a calității, stabilite la art. 10 al **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației**, astfel cum a fost aprobată cu modificări prin **Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare**, sunt următoarele, completate cu prevederile ESG - 2015:

1. **Capacitatea instituțională** se referă la măsura în care instituția dispune de:

- organizare coerentă și de un sistem adecvat de conducere și administrare;
- bază materială și resursele financiare necesare unei funcționări stabile pe termen scurt și mediu;
- resursele umane pe care se poate baza pentru a realiza misiunea și obiectivele asumate;

2. **Eficacitatea educațională**: se referă la proiectarea și organizarea proceselor de învățare, predare, evaluare și cercetare în termeni de conținut, metode și tehnici, resurse, selecție a studenților și a personalului didactic și de cercetare, astfel încât să obțină acele rezultate în învățare și în cercetare pe care și le-a propus prin misiunea sa, care trebuie să fie clar formulată. Seturile de criterii de evaluare care corespund eficacității educaționale vizează:

a) proiectarea obiectivelor și rezultatelor :

- formularea clară și ușor de înțeles;
- adecvare la calificările universitare vizate (program de studii universitare de licență într-un domeniu sau specializare pentru masterat sau doctorat) și diferențiate pe discipline și/sau programe de studii;
- asocierea riguroasă cu proceduri adecvate de evaluare internă a gradului de realizare;
- aprecierea corectă a volumului de muncă al studenților, corelată cu parcursul educațional și succesul acestora;

b) organizarea cadrului de realizare a învățării, prin:

- planuri de învățământ, metode de predare, criterii și tehnici corespunzătoare de evaluare a studenților;
- recrutarea și dezvoltarea profesională adecvată a personalului didactic;

- organizarea fluxurilor de predare, învățare și examinare a studenților;
- existența procedurilor de admitere, recunoaștere și finalizare a studiilor adecvate scopului, în special atunci când studenții sunt mobili în interiorul sau între sistemele de învățământ superior;
- politici de acces, proceduri de admitere și criterii folosite implementate corespunzător și transparent;
- existența și aplicarea unei proceduri de integrare și adaptare a studenților în instituție și program de studii;
- asigurarea mediului de învățare și a serviciilor de sprijin/susținere pentru studenți și adecvării acestora scopului programului;
- resursele și facilitățile de învățare puse la dispoziția studenților sunt legate de activitatea financiară a instituției;
- serviciile studentești oferite, inclusiv activitățile extracurriculare și serviciile sociale.

c) Monitorizarea regulată, evaluarea și revizuirea programelor de studii care să asigure că:

- oferta educațională rămâne adecvată;
- se creează un mediu de învățare favorabil și eficace pentru studenți;
- oferta educațională este corelată cu cerințele în schimbare ale societății;
- sunt luate în considerare așteptările, nevoile și nivelul de satisfacție a studenților în raport cu programul de studii;

3. Managementul calității se concentrează pe acele strategii, structuri, tehnici și operații prin care instituția demonstrează că:

- își evaluează performanțele de asigurare și îmbunătățire a calității educației și dispune de sisteme de informații care demonstrează rezultatele obținute în învățare și cercetare;
- instituția gestionează asigurarea calității tuturor activităților sale pe baza unui plan de management strategic;
- în asigurarea internă a calității sunt implicați în același timp actorii interni - personal academic, studenți, personal non-academic și actorii externi, precum reprezentanții ai angajatorilor, ai altor organizații beneficiare ale învățământului superior, sindicate, parteneri internaționali etc.
- aplică politici eficace de asigurare a calității, care reflectă relația dintre cercetare, învățare și predare și iau în considerare contextul național în care instituția își desfășoară activitatea și contextul instituțional, precum și abordarea sa strategică;
- instituția face publice informațiile și datele care probează un anumit nivel al calității.
- instituția furnizează informații despre activitatea proprie, incluzând informații despre programele pe care le oferă, criteriile de selecție, rezultatele așteptate ale învățării pentru aceste programe și calificările dobândite, procedurile de predare, învățare și evaluare, ratele de promovare la examene, oportunitățile de învățare puse la dispoziția studenților și informații despre angajabilitatea absolvenților.

În conformitate cu prevederile legale, asigurarea calității este obligatorie în toate cele trei domenii, care sunt complementare. Pentru aceasta, orice furnizor de educație/instituție de învățământ superior trebuie să ajungă la stadiul în care dispune de mijloacele corespunzătoare iar informațiile pe care le oferă sunt structurate pe cele trei domenii de asigurare a calității, ținând cont de profilul său specific și de misiunea și obiectivele pentru care a optat. Conducătorul instituției de învățământ superior răspunde de elaborarea și realizarea strategiilor privind calitatea, structurate pe cele trei domenii de asigurare a calității, prin activitatea Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității din instituție.

1.7. Terminologie

În această secțiune sunt precizate semnificațiile asociate principalilor termeni folosiți pentru aplicarea prezentei Metodologii.

Organizație furnizoare de educație: este o instituție de învățământ sau altă persoană juridică, care, potrivit statutului, desfășoară activități de învățământ superior pe bază de programe de studii legal aprobate. În conformitate cu legea, organizația furnizoare de educație se supune procedurii de evaluare externă a asigurării calității, periodic sau, după caz, pentru autorizarea funcționării provizorii, respectiv în vederea acreditării programelor de studii, domeniilor de masterat sau/și la nivel instituțional. Pot desfășura activități de învățământ superior și pot utiliza denumirile de universitate sau altele similare numai instituțiile de învățământ superior autorizate să funcționeze provizoriu ori acreditate (Art. 29, alin. (4) lit. a) și b) și Art. 35, alin. (1)) din **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației**, astfel cum a fost aprobată cu modificări prin **Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare**; acreditarea instituțiilor de învățământ superior se face prin lege, promovată de Guvern, la inițiativa Ministerului Educației Naționale, pe baza avizului

ARACIS (Art.31, lit. g) din **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației**, astfel cum a fost aprobată cu modificări prin **Legea nr. 87/2006, cu modificările ulterioare**. Organizația furnizoare de educație este denumită pe scurt și furnizor de educație.

În **Metodologie** se utilizează alăturarea de termeni furnizor de educație/instituție de învățământ superior precum și termenul de universitate, în sensul precizat de lege, pentru evitarea unor posibile interpretări eronate ale modului în care se face referire la acești termeni în legislația din România.

Program de studii/specializare: un program de studii/specializare constă în totalitatea activităților de proiectare, organizare, conducere și realizare efectivă a predării, învățării și cercetării dintr-un domeniu care conduce la obținerea unei calificări universitare. Programele de studii se diferențiază în funcție de: (a) *nivelul calificării universitare*: licență, masterat, doctorat; (b) *forma de învățământ*:: cu frecvență. cu frecvență redusă, la distanță (c) limba de predare sau alte forme aprobate de reglementările în vigoare.

În ESG 2015 termenul **program** se referă la învățământul superior în sensul cel mai larg, incluzând și acele activități care nu sunt parte a unui program care se finalizează prin obținerea unei diplome.

Autorizarea de funcționare provizorie este prima etapă a procedurii de acreditare. Autorizarea de funcționare provizorie se poate acorda de către Ministerul Educației Naționale numai prin îndeplinirea următoarelor două condiții: un rezultat pozitiv al evaluării externe efectuate de către ARACIS sau de o altă agenție înregistrată în EQAR și, respectiv, avizul acordat de ARACIS pe baza analizei raportului de autoevaluare propus de solicitant, a vizitei efectuate de evaluatorii externi în instituție și a desfășurării celorlalte proceduri și documente de evaluare externă a calității întocmite și prezentate de agenția care a efectuat evaluarea.

Autorizația de funcționare provizorie este actul care conferă instituției de învățământ superior sau organizației furnizoare de educație dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza, după caz, admiterea într-un program de studii. Autorizația de funcționare provizorie a unui program de studii se conferă prin Hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației Naționale, în termen de maximum 90 de zile calendaristice de la transmiterea avizului favorabil de către ARACIS. Autorizația de funcționare provizorie a unei instituții de învățământ superior se poate acorda, prin Hotărâre de Guvern, cu cel puțin 6 luni înainte de începerea unui nou an universitar, dacă organizația furnizoare de educație a inițiat cel puțin trei programe de studii care au fost propuse și avizate favorabil să funcționeze provizoriu de către ARACIS sau de o altă agenție înregistrată în EQAR și au fost acceptate de Ministerul Educației Naționale, cu excepția instituțiilor de învățământ superior care organizează numai învățământ superior teologic, care pot fi autorizate să funcționeze provizoriu dacă au inițiat cel puțin un program de studii în domeniul teologic, propus și avizat favorabil să funcționeze provizoriu de către ARACIS și Ministerul Educației Naționale.

Acreditarea este acea modalitate de asigurare a calității prin care se certifică respectarea standardelor pentru funcționarea organizației furnizoare de educație și a programelor sale de studii. Acreditarea se propune și se acordă, pe baza rezultatelor procesului de evaluare externă efectuată de către ARACIS sau de o altă agenție înregistrată în EQAR și a avizului acordat de ARACIS, pe baza analizei raportului de autoevaluare propus de solicitant, a vizitei efectuate de evaluatorii externi în instituție și a desfășurării celorlalte proceduri și documente de evaluare externă a calității întocmite și prezentate de agenția care a efectuat evaluarea. Acreditarea reprezintă recunoașterea calității academice a unui furnizor de educație/ instituție de învățământ superior care a fost autorizat să funcționeze provizoriu și care îndeplinește cerințele minime ale standardelor și indicatorilor de performanță privind calitatea educației. Acreditarea unui program de studii se face prin Hotărâre a Guvernului inițiată de Ministerul Educației Naționale, pe baza avizului favorabil al ARACIS, în termen de maximum 90 de zile calendaristice de la transmiterea acestuia. Acreditarea unei instituții de învățământ superior, indiferent de denumire: universitate, academie de studii, institut, școală sau alt tip de organizație furnizoare de educație, se face prin Lege, promovată de Guvern, la inițiativa Ministerului Educației Naționale, pe baza avizului favorabil rezultat în urma evaluării externe. Proiectul Legii de acreditare a unei instituții de învățământ superior poate fi inițiat de către Ministerul Educației Naționale numai dacă instituția are cel puțin trei programe de studii propuse de ARACIS și avizate de Ministerul Educației Naționale pentru acreditare, cu excepția instituțiilor care organizează numai învățământ superior teologic pentru care proiectul legii de acreditare poate fi inițiat dacă instituția are cel puțin un program de studii universitare de licență în domeniul teologic propus de ARACIS și avizat de Ministerul Educației Naționale pentru acreditare. Instituțiile

de învățământ superior acreditate sunt integrate în sistemul de național învățământ și au dreptul de a organiza examenele prin care se finalizează programul de studii universitare de licență, masterat și/sau doctorat și de a elibera diplome, certificate și alte acte de studii, recunoscute de Ministerul Educației Naționale.

Standardele, standardele de referință și indicatorii de performanță descriu cerințele de calitate ale activităților unei organizații furnizoare de educație care solicită să fie autorizată să funcționeze provizoriu, ale unei instituții de învățământ superior acreditate care solicită autorizarea de funcționare provizorie/acreditarea unui nou program de studii sau ale unei instituții de învățământ superior acreditate care solicită evaluarea externă a stării calității educației oferite. Standardele corespund, în mod diferențiat, domeniilor și criteriilor de asigurare a calității educației, iar indicatorii de performanță măsoară gradul de realizare a unei activități prin raportare la standarde.

Standardele sunt formulate în termeni de reguli sau rezultate și definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a unei activități în educație. Orice standard este formulat în termeni generali sub forma unui enunț și se concretizează într-un set de indicatori de performanță. Standardele sunt diferențiate pe criterii și domenii. Standardul este un document aprobat de un organism recunoscut, care furnizează – pentru utilizări comune și repetate – reguli, linii directoare și caracteristici referitoare la activități și rezultatele acestora, în scopul obținerii unui grad optim de ordine într-un context dat. În prezenta **Metodologie**, standardul trebuie înțeles ca un referențial utilizat în procesul de evaluare a conformității diferitelor caracteristici ale instituției de învățământ superior în raport cu diferite cerințe în scopul determinării calității în fiecare dintre cele trei domenii de calitate precizate prin lege.

Standardele de referință sunt acele standarde care definesc un nivel optimal de realizare a unei activități de către o organizație furnizoare de educație, pe baza bunelor practici existente la nivel național, european sau mondial. Standardele de referință sunt specifice fiecărui program de studii sau fiecărei instituții, sunt asumate opțional și se situează peste nivelul minimal. Standardele de referință pot varia de la o instituție la alta și există posibilitatea ca, în timp, instituțiile să și formuleze standarde de referință la niveluri cât mai înalte și competitive național și european. Opțiunea pentru un nivel al standardului de referință se face prin raportare la niveluri crescătoare ale indicatorilor de performanță față de nivelul minim.

Indicatorul de performanță reprezintă un instrument de apreciere a gradului de realizare a unei activități desfășurate de o organizație furnizoare de educație prin raportare la un standard. Indicatorii de performanță identifică acele rezultate care variază de la un *nivel minim acceptabil* până la un *nivel maxim identificabil*. Nivelul minim al indicatorilor de performanță corespunde cerințelor unui standard. Nivelurile maxime corespund standardelor de referință, sunt opționale și diferențiază calitatea din instituții în mod ierarhic progresiv.

Autorizarea de funcționare provizorie, acreditarea unui program de studii/domeniu de masterat sau acreditarea instituțională se realizează pe baza îndeplinirii *nivelului minim* al tuturor standardelor și indicatorilor de performanță în mod exhaustiv. Nerealizarea nivelului minim al unui indicator de performanță atrage după sine avizul de neautorizare sau, după caz, neacreditare. Totodată, nivelul standardelor de referință variază de la un domeniu la altul și de la un tip de instituție de învățământ superior la alta. Formularea standardelor de referință este de competența instituției pe baza informațiilor cu privire la variația europeană a standardelor și indicatorilor de performanță. Acestea trebuie înțelese ca standarde de referință proprii, pe care instituția și le propune și își asumă obligația să le realizeze în concordanță cu strategia sa de asigurare a calității.

Standardele europene pentru asigurarea calității în învățământul superior - ESG sunt un set de standarde și linii directoare pentru asigurarea internă și externă a calității în învățământul superior în Spațiul European al Învățământului Superior (SEÎS), **Standardele și liniile directoare pentru asigurarea calității (ESG)** se aplică întregului învățământ superior din SEÎS, indiferent de modul sau locul în care acesta este oferit. În conformitate cu paragraful 1.3, Prevederile prezentei **Metodologii** sunt în concordanță cu ESG aprobate în 2015 de miniștrii responsabili cu învățământul superior din SEIS.

Ultima revizie 16052017 VERSIUNEA FINALĂ

